

Міністерство освіти України
Полтавський державний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

**ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ
СПЕЦІАЛІСТІВ
НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ**

Матеріали науково-методичної конференції
(Полтава, 24-26 листопада 1998 р.)

Полтава 1998

Проблеми підготовки спеціалістів на сучасному етапі: Збірник науково-методичних статей / Редкол.: О.Г. Онищенко (відп. ред.) — Полтава, 1998. — 111 с.

У збірнику опубліковані доповіді, подані на науково-методичну конференцію Полтавського державного технічного університету імені Юрія Кондратюка. Розглянуті проблеми підготовки спеціалістів на сучасному етапі.

Призначений для викладачів та студентів вищих навчальних закладів.

Редакційна колегія: д-р техн. наук, проф. *О.Г. Онищенко* — відповідальний редактор; канд. техн. наук, доц. *О.В. Горик*; канд. іст. наук, доц. *Н.К. Кочерга*; д-р техн. наук, проф. *Л.І. Стороженко*; канд. техн. наук, доц. *О.М. Молодорич*.

Адреса редколегії: 314601, м. Полтава, Першотравневий проспект, 24, Полтавський державний технічний університет імені Юрія Кондратюка.

погляду дуже доречними є рольові та ігрові ситуації на практичних заняттях. Наприклад, запропонувати студенту чи групі студентів продемонструвати вміння вести ділову нараду, телефонну розмову; здійснити ділове знайомство через посередника і без нього; виступити з доповіддю, застосувавши індуктивний чи дедуктивний спосіб викладу; провести дискусію, бесіду, скласти тези доповіді; привітатися залежно від різних життєвих ситуацій тощо.

Таким чином, робота у вищих навчальних закладах повинна обов'язково спрямовуватися на те, щоб студенти добре оволоділи своєю рідною мовою, адже це сприятиме їх розумовому і загальному розвитку, успішному засвоєнню ними спеціальних предметів. Без ґрунтовного знання мови, без вживання етикетних формул усного спілкування, без розвитку мовної особистості неможливо говорити про фахову підготовку спеціаліста, національну свідомість, загальну культуру людини.

УДК 378.147(477.53)

О.О. Перець (ПДТУ)

КУРС “ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ” ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО” ЯК ПІДҐРУНТЯ ФОРМУВАННЯ ВСЕБІЧНО РОЗВИНЕНОГО МИТЦЯ

Галузь творчих інтересів сучасного митця декоративно-ужиткового мистецтва надзвичайно широка. Формуючи як елементи середовища, так і саме середовище, вона впливає на всі сфери діяльності людини, охоплює всі види образотворчого мистецтва, включаючи архітектуру.

Із предметно-побутового світу декоративне мистецтво впевнено перейшло до світу так званого високого мистецтва, створюючи нові, часом несподівані форми. Вузько утилітарні об'єкти набувають нового, надзвичайно образного звучання, поєднуючи своє традиційне призначення функціонального предмету з функціями твору мистецтва. Злиття в одному об'єкті різних сутностей надає творам декоративно-ужиткового мистецтва характеру естетики майбутнього. Усе це висуває до сучасної школи декоративно-ужиткового мистецтва високі вимоги. Студент повинен оволодіти навичками графіка, маляра, скульптора та засвоїти основи архітектури. Знання з цих галузей застосовуються при вивченні головної фахової дисципліни “Композиції”. Але вміння поєднувати знання з фундаментальних мистецьких дисциплін в універсальній дисципліні “Композиція” вимагає окремої підготовки. Таку підготовку надає курс “Основи композиції”.

Програма дисципліни складається з двох розділів. Перший розділ

“Основи живописно-графічно-площинної композиції” розкриває особливості організації двовимірного простору. Виконуючи практичні завдання за різними композиційними принципами, студент оволодіває композиційними поняттями та засобами, які дозволяють розкрити художній образ. Першорядною метою навчання є формування вміння організації композиції в заданому форматі зі стилістично об’єднаних елементів.

Треба наголосити, що всі вправи, які виконуються при вивченні курсу “Основи композиції”, створюються з абстрактних елементів геометричного чи декоративного характеру без будь-якого натуралістичного забарвлення. Це допомагає зосередитися над суто композиційними проблемами.

Опановування композиційними засобами як засобами мистецького образного мислення вимагає включення до програми курсу завдань асоціативного звучання. Такими є клаузурні завдання, в яких через використання абстрактних форм студент повинен розкрити певний образ, поняття чи передати психологічно-емоційний стан.

Важливо переконливо показати зв’язок завдань, що складають курс “Основи композиції”, з методом побудови творів світового мистецтва. Вивчаючи такі твори, керуючись уже відомими з курсу “Основи композиції” поняттями, студент бачить значимість елементарних композиційних засобів у створенні мистецького твору, а також вчиться комплексному використанню цих засобів. Композиційний аналіз пам’яток світового мистецтва надає вагомості вивченому матеріалу.

Перелік завдань, що складають розділ живописно-площинної композиції:

1. Елемент. Простий метр. Мотив (4 години).
2. Складний метр. Рапортна композиція (4 години).
3. Складний ритм (4 години).
4. Клаузура №1 (4 години).
5. Мішані ряди (4 години).
6. Клаузура №2 (4 години).
7. Клаузура №3 (4 години).
8. Властивості кольору (4 години).
9. Клаузура №4 (4 години).
10. Клаузура №5 (4 години).
11. Комбінаторика (4 години).
12. Клаузура №6 (4 години).
13. Клаузура №7 (4 години).
14. Аналіз античної композиції в колі (16 годин).
15. Вивчення особливостей побудови площинно-живописних творів - пам’яток світового мистецтва (28 годин).

16. Виконання підсумкової площинно-живописної композиції (18 годин).

Другий розділ “Основи об’ємно-просторової композиції” готує студентів до створення тривимірних композицій. Виконуючи тематичний рельєф за попередньо виконаним графічним проектом, студент поступово підходить до праці над об’ємним зображенням, водночас знайомлячись з особливостями художнього проектування. Подальші вправи повинні розвинути у майбутнього майстра предметного світу відчуття пластики форми, єдності поверхні та внутрішньої маси об’єму і навчити створювати ансамблі споріднених форм.

Перелік завдань, що складають розділ об’ємно-просторової композиції:

1. Рельєфно-контррельєфна композиція (22 години).
2. Фронтальна композиція (28 годин).
3. Об’ємно-просторова композиція (28 годин).
4. Створення ансамблю на основі гармонійно-пропорційного поєднання складових споріднених форм (32 години).

Курс “Основи композиції” спеціальності 7.020208 “Образотворче мистецтво” Полтавського державного технічного університету імені Юрія Кондратюка охоплює усі сфери композиційного мислення митця декоративного мистецтва, є надійним підґрунтям, на яке може спиратися студент у своїй професійній практиці, оскільки призначений для фахівців найрізноманітніших творчих форм.

УДК 378.1.004.12 (477-25)

В.Г.Піскунов (УТУ, м. Київ)

ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ

Вища школа України, як і вся держава, перебуває в стані перебудови. Традиції вищої школи радянського періоду переоцінюються з позицій вимог входження України у світовий освітянський простір. Слід зауважити, що далеко не все в цьому просторі є доцільним. В той же час у традиціях вітчизняної освіти, зокрема вищої, є багато позитивних сторін, які потребують подальшого розвинення в нових умовах незалежної держави. До позитивних сторін слід віднести, перш за все, досить високий рівень постановки викладання загальнонаукових дисциплін, що становлять фундамент вищої освіти.

Недарма на цю сторону радянської вищої освіти свого часу (наприкінці 50-х та початку 60-х років) звернув увагу видатний вчений-